

ΕΝΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Ἀλέκος Βλ. Λεβίδης,
Μαρτυρίες 1965-1976

τῆς Ἄννης Μαρτίνου

Τὴν Μίμω πού μῆς κέρασε, ὁ Ἀλέκος Λεβίδης *έβγαλε ἀπὸ τὸ συρτάρι* κα παρουσίωσε, στὴ γκαλερί Αστρά, τὴν ἀνέδοτη δουλειά του μὲ τίτλο *Μαρτυρίες 1965-1976*. Ἐννιά χρόνια νωρίτερα, Μάρτι τοῦ 1997, μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση τριάντα χρόνων ἀπὸ τὸ κροχολόγημα τῆς 21ης Ἀπριλίου, ὁ δημοσθένης Κοσιανίδης εἶχε παρουσιάσει, στὴν ἴδια γκαλερί, τὰ ἔργα τῶν ἑξ. πρώτων μηνῶν μετὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς δικτατορίας τῶν συνταγματαρχῶν, πού εἶχαν γίνῃ πάνω σὲ χορηγία οικογενείας καὶ εἶχαν μείνει, ξεχασμένα, στὸ πατώμα τοῦ ἐργαστηρίου του.¹

Ἄκουστέ με κοινὸ τόκο καὶ στοίξις δύο καλλιτέχνες ἡ ἄμση ἀντίδραση κα δουλέψουν πάνω στὰ θέματα γεγονότα τῶν ἡμερῶν ἐκείνων μὲ ἴλικα τῆς ἐποχῆς. Ὁ δημοσθένης Κοσιανίδης ἀναφέρει: «Τὸ θέμα προέκυψε αὐτόματα. Ἦτανε μερκοῦτά μου, ὁ σαρὸς ἀπὸ τὰ ὀποδοῦματα τῶν ἡμερησίων μὲ φωτογραφίες ἐπιστολῶν ἑθνομαρτυρῶν. Ἄρχισα μ' αὐτοὺς.»² Καὶ στὴν ἐκδοχὴ πού τυπώθηκε μὲ ἀφορμὴ τὴν πρόσφατη ἐκδοχὴ ὁ Ἀλέκος Λεβίδης σημειώνει: «Γιὰ νὰ νιώσω ἴσως καλύτερα κενεὶς αὐτὲς τῆς εἰκόνας, θὰ κρέπαι ν' ἀνοικιάσει ἢ νὰ φανταστῆ τὴν περιχρῆστικὴ ἀπόδοσιν τῆς συναρπαστικῆς δεκαετίας τοῦ '60: τὴν πολιτικὴ ἀντίθεση ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδοτὴ κολλητικὴ καὶ ἀμφοδιήγητη, τὸν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ, τὸν Παρεανὸ Μάη τοῦ '68, τὰ σοβιετικὰ τάνος στὴν Πράγα καὶ ἔθετα τὴν Ἀπριλιανὴ δικτατορία τῆς δικτατορία πού γὰ ἑπτὰ χρόνια καθάρισε τὴ ζωὴ καλῶν ἀνθρώπων τῆς γενιάς μου καὶ μοναχάλησε τὴ εὐαίρη καὶ τὴ ἀξιοσημειωτικὰ μαρτ.

Στὶς εἰκόνας τῆς ἐκδοχῆς πού δομεῖται σὲ τρεῖς χρόνους –ἀρὲν, κατὰ τὴ διάρκεια καὶ λίγο μετὰ τὴ χροῖνα–, συνιστάται ἡ ζωγραφικὴ ἀπὴρηση (σχέδια καὶ μελέτες) μὲ τῆς χορηγίας σπουδῶν τοῦ καλλιτέχνη, ὀποδοῦματα ἐπίσταων, ἡμερησίων, διαφημι-

στον, φωτογραφίες, κόμικς καὶ ἄλλα ἴλικα τῆς δεκαετίας. Ὅλα αὐτὰ τὰ τεμπερῖμα πού μοῦσῃ νὰ συγκαλλήθησαν, ἄλλα ἐν θερμῷ καὶ ἄλλα μὲ περιουσιῆ, συνθέτουν τὸ πραγματολογικὸ ὑπόδομα, τὰ θεατῖα, τῆς εἰκαστικῆς δημιουργίας: ὁ σημερινὸς ἐπισκέπτης βλέπει καὶ διαβάζει ὑποχρῆστικὰ δουλιὰ καὶ τρελιὰ τῆν καθε εἰκόνα-μαρτυρία, ὡς εἰκαστικὴ δημιουργία καὶ ὡς νιοκουμέντο τοῦ καλλιτέχνη μῆς γενιάς, μῆς ἐποχῆς.³

24

Ὁ Ἀλέκος Λεβίδης: τὸ 1964 ἐρκεῖται στὴ Γενεῆ, ὀποδοῦτος γεννοῖσι, μὲ σκοπὸ νὰ σπουδάσει ἀρχιτεκτονικὴ. Μέχρι τὸ 1970 ἀπουδῖται στὸ Παρίσι καὶ τὴ Γενεῆ καὶ μετὰ ἐγκαθίσταται μόνιμα στὴν Ἑλλάδα. Στὰ πρῶτα ἔργα τῆς ἐκδοχῆς, μέχρι τὴν ἐπιβολὴ τῆς δικτατορίας, ἡ κορημικωτικὴ σχολιάστια, κυρίως, μῆσις τῆς ἀρχαιοελληνικῆς μεθαιτωλῆς, δεητικῆς καὶ ἀπὸ τὸν ποιητικὸ λόγο τοῦ Σαφέρη μὲ θεατρικὸς μῆσις, κίονες, χάρους ἀρχαιοελληνικῆς καὶ νεοελληνικῆς, σικηρικὰ θεάτρον. Ἡ δεύτερη ἐκδοχὴ, ἡ ὀποία καταλαμβάνει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐκδοχῆς, ἀφορᾷ τὰ χρόνια τῆς χροῖνας καὶ τρεσορεῖται ὁ ἀκαρὸς Στὴν τρίτη, ἔθλος, ἐκδοχὴ, ἡ ὀποία καλύπτει τὴν περίοδο ἀπὸ τὸ 1974 ὡς τὸ 1976, καθάρισε ἡ ἀκαρὸς ζωγραφικῆς, μὲ μοντεῖλα

1. Δ. Κοσιανίδης, «τῶν ἑξ. πρώτων μηνῶν 1967-1997, Ἀθήνα 1997 (κατάλογος τῆς ἐκδοχῆς).

2. Στὸ ἴδιον.

3. Μὴ ἀντεστασία, μὲ σέλιμα τοῦ καλλιτέχνη γιὰ τὸ ἔθετα, δοηδοῖσε σημαντικὰ στὴν περιχρῆστικὴ τῆς ἐκδοχῆς.

